

KONGRESA KURIERO DE LA 97A UNIVERSALA KONGRESO EN HANOJO, VJETNAMIO

Festparolado

Probal DASGUPTA,
Prezidanto de UEA

Estimataj,

Ni ĉiuj niamaniere klopodas inde festi ĉi-jare la 125-jaran jubileon de Esperanto. Sed Zamenhof mem, kiam li iniciatis la lingvon, estis nur 28-jara junulo. Ni tial estas ege kontentaj povi kongresi en la jubilea jaro en lando, kiun karakterizas plejparte gejunula movado. Multaj el vi scias, ke TEJO jam okazigis ĉi tie sukcesan IJK. Parolante antaŭ tiom juna movadanaro, mi sendube aspektas arkaikule, ĉar mi komencas mian paroladon per cito el la revuo *Esperanto* de januaro 1968! Tamen komprenu, mi aparte klare memoras mian UEA-membreco-inaŭguran numeron, kaj do indulgu min, mi petas. Aperis en tiu revunumero oficiala komunikaĵo de la Akademio de Esperanto. El ĝia teksto mi citos nur unu gramatikan ekzemplofrazon, pri kiu mi petas vin pensi. La frazo tekstis “La domoj detruitaj dum la milito estos rekonstruataj en 1970”.

Pensu, mi petas. En la jaro 1968, miaj antaŭuloj en la Akademio de Esperanto konstruis gramatikan ekzemplofrazon ĉirkaŭ la esprimo “la milito” kun la unika kompreno, ke pri la dua mondmilito temus. Ĉu la membroj de la Vjetnama Pacdefenda Esperanto-Asocio pretis en 1968 diri “la milito” por signi alian militon ol tiun, kiu brulis ĉirkaŭ ili en Vjetnamujo kaj ĝiaj apudlandoj? Ĉu ili pretis revii, ke la domoj detruitaj dum tiu katastrofa milito estos rekonstruataj jam post du jaroj? Ĉu io doma aŭ homa efektive estis rekonstruata en la Vjetnamujo de 1970?

La gvidantoj de la Akademio de Esperanto en novembro 1967, definitivigante tiun oficialan komunikaĵon, neniel povus rimarki, ke la supozo pri la unika atentindeco de ilia eŭrope lanĉita militego jam cedas antaŭ novaj atentadoj en nova mondo. Eĉ la gejunuloj en Esperantujo neniel konsciis en 1967, ke jam en 1969 ili subskribos Deklaracion de Tyresö, kaj ke el ĝi sekvos drasta remuldo de Universala Esperanto-Asocio mem. Tamen, ĝuste la 30an de januaro 1968 – senrilate al la akademia teksto en la

revuo *Esperanto* – la respektivaj gravecoj de la diversaj militoj de la dudeka jarcento estis draste reviziataj.

Mi aludas al tiu turnopunkta kampanjo en la vjetnama milito, kiu miakomprene portas la oficialan nomon *Cuộc Tổng tiến công và nổi dậy*, ‘ĝenerala ofensivo kaj sturmo’, bonvolu pardoni mian fremdulan elparolon. La okcidenta gazetaro baptis ĝin la Ofensivo de Tet, ĉar ĝi komenciĝis dum la novjara festo, dum Tet. Se mi bone komprenas, ankaŭ la vjetnama toleras la neformalan priskribon *Tết Mậu Thân*, ‘Tet en la jaro de la simio’, apud la oficiala nomo de tiu kampanjo. Ekde *Tết Mậu Thân*, ne nur evidentiĝis, ke la eksterlandaj agresantoj ne povos triumfi. Okazis io pli grava: la vjetnama popolo sinofere batalanta por sia libereco trafis la tutmondan atenton.

La tiutempa atentemo en la mondo estis juna; la gejunuloj plej angore kaj energie atentis la brulantajn temojn de tiu epoko. Iuj el tiuj atentaj gejunuloj, ekde la Deklaracio de Tyresö en 1969, transformis UEA en asocion konscian interalie pri la bezonoj kaj aspiroj de la longe ekspluatataj homoj en la sudaj landoj. Sen la ekzemplo de Vjetnamujo por vekii la konsciencan de la monda junularo, eble UEA ne sukcesus jam ekde 1969 remobiliziĝi kiel asocio celanta ŝanĝi la mondon.

Ĉu mi volas lasi la impreson, ke nur per la milito mem, markita per mejloŝtonoj kiel la kampanjo *Tết Mậu Thân* en 1968 – aŭ la pli frua decida venko kontraŭ la franca armeo en *Điện Biên Phủ* en 1954 – la vjetnamoj gravuris sian memorindecon en la homa historio? En la historio de la nacioj, eventuale jes. Sed la Esperanto-kongresoj ne kunvenigas naciojn; en niaj kongresoj renkontiĝas “homoj kun homoj”.

Por tion tute klare ilustrii, mi nun legos por vi tekston pri unu vjetnamino, kies kuraĝo kaptis la atenton de la korifea inisto Dorothy DINNERSTEIN kaj estas

menciita en la verko *The Mermaid and the Minotaur* (*La marvirineto kaj la minotaŭro*) de Dinnerstein. En tiu klasikaĵo de tutmonde konata usona inisto, ni legas sur p. 164 jenan teksteron – kaj mi citas:

“Vidu la memorindan scenon en la verko *La vilaĝo Ben Suc* de Jonathan SCHELL. [*Temas pri vilaĝo, kiun la usona armeo detruis en januaro 1967 dum la operaco Cedar Falls.*] Laŭ Schell, unu malgranda, tute senhelpa dommastrino de kamparana familio en Ben Suc sukcesis timigi, hontigi kaj dum momento tute haltigi la altan soldaton, kiu kun vira aplombo, reprezentante arogantan nacion certan pri sia historia rolo, venis por neniigi ŝian hejmon. Tio, kio teruris lin, estis ŝia kolera diraĵo ‘Kion diable vi faraĉas en mia kuirejo!’ – diraĵo klare komprenita malgraŭ la lingva baro. La leganto de Schell kaptas, ke tiu arketipa asertego de la sankteco de la hejma kuirforno portis por la soldato tonon de neignorebla virina aŭtoritato. Ĝi draste efikis sur lin kvankam li estis armita kaj senkompare pli forta, kaj kvankam tiu kuirejo estis laŭ liaj normoj nekredible, patose senrimeda, eĉ forbluvebla.” Mi finas la citon el Dorothy DINNERSTEIN.

Mi reliefigas tiun mencion de vjetnama kamparantina kuraĝo ĉar ĝi revizitas kun vi tiujn sesdekajn jarojn, kiam la tuta mondo ekatentis Vjetnamujon. Sed la heroino de la rakonto de Jonathan SCHELL rerakontita de Dorothy DINNERSTEIN ne estas la sola vjetnamino, kiun ni atentu en tiu ĉi renkontiĝo de “homoj kun homoj”. Mi altiru vian rigardon sur virinon prezentitan de Nguyễn Du en sia epopeo *Truyện Kiều* (*La Rakonto pri Kjeŭ*). Kvankam tiu ĉefrolulino Vương Thúy Kiều estis figuro pekina unue prikantita en la ĉina literaturo, tamen ĝuste la vjetnama rebildigo de ŝia tragedia sed heroa vivo delonge inspiras tutan nacion – kulture dirite, Kjeŭ fariĝis adopta vjetnamino. La epopeo nun, en esperantigita vesto, eniris la libro-serion *Oriento-Okcidento* kaj fariĝas tutmonde disponebla ekde ĉi tiu kongreso en Hanojo. Al la grandioza tradukinto Lê Cao Phan kaj al la diligenta kolegaro, kiu kunlaboris kun li por inde aperigi tiun amatan vjetnaman klasikaĵon en Esperanta redono, mian aplaŭdon – kaj ankaŭ la vian, mi petas!

Post epopea suferado kaj heroa kontraŭstarado kontraŭ la agreso kaj la maljustoj, fine tamen necesas konstrui la domojn detruitajn dum la milito. Kaj ankaŭ se ni konsentos ignori la nerealisman jarindikon 1970, nia Akademio prave decidis jam en 1967 emfazi, ke ili estos rekonstruataj. La rekonstruado de bona, sana, feliĉa vivo estas senfina tasko; oni neniam finas ĝin. Kaj ĉiam restas atentinda en tiu vojaĝo al la vera paco la rolo de la virinoj, kiuj,

vole-nevole, restas niaj ĉefaj gvidantoj, kiuj “en laboro paca ne laciĝos”. Ege gravas la fakto, ke la ĉefrolulo en *La Rakonto pri Kjeŭ* estas virino.

En Vjetnamujo, ni povas esti certaj, ekzemple, ke la virinoj, kiuj transvivis la elpelon de la tuta loĝantaro el la vilaĝo Ben Suc, ludis kaj plue ludas ĉefan rolon en la rekonstruado de kolektiva vivo. Sed, sinjorinoj kaj sinjoroj, ne nur soldatoj en militoj detruas la normalan vivon kaj neniigas vilaĝojn. Ankaŭ la malsaĝa konstruado de grandaj digoĵoj en mia respubliko okazigis tiun katastrofon al sennombraj komunumoj; ankaŭ tie la gvidan rolon en la rekonstruado de homa vivo post tia homfarita katastrofo transprenis la virinoj.

Mi nun petas vian permeson reveni de la virina temo al tiu gejunula temo, ĉe kiu mi komencis ĉi tiun paroladon. Ĉar ankaŭ de la juna generacio ni prave atendas konsilojn kaj eĉ gvidadon.

Ni ĉiuj rimarkis, ke la vjetnamoj brile ekzemplis la arton konstrui pontojn kun eksaj malamikoj por povi efike kunlabori en “laboro paca”. Praktiki tiun arton eble ne prezentas emociajn malfacilegojn por la juna generacio, kiu ne mem spertis la militon. Eble. Neniu el ni kuraĝu juĝi la spertojn kaj sentojn de aliaj. Ni ĉiam devadas multon lerni unu de la alia. Jen la ĉefa leciono de la Esperanta pedagogio.

Nun mi kaj vi lernos de la aliaj prelegantoj sur tiu ĉi kongresa podio.

Koran dankon pro via atento!

“Loa!.. Loa!.. Loa!..”

Pri la titolo de la kuriero: Loa estas konika ilo, uzita en la pasinta tempo por orientigi kaj laŭtigi la parolon, kiu fariĝas pli facile kaj klare aŭskultebla.

Reprenante la kutimon de reĝo-kurieroj kaj vilaĝa publika kriisto, Teŭĉjo, la prezentanto en surakva pupteatro, antaŭ ĉiu anonco, ĉiam laŭte diris: “Loa!.. Loa!.. Loa!..” por atentigi la aŭdintaron.

El la redakcio

Por redakti la kurieron necesas viaj helpoj. Bonvolu sendi al la redakcio vian manuskripton pri la anonco kaj raporto de diversaj kunsidoj, pri viaj impresoj, proponoj, epizodoj ktp, kaj ankaŭ fotojn. Mankas helpantoj kaj redaktantoj. Nun estas nur du redaktantoj: DOI Ĉieko (doi-cik@seaple.icc.ne.jp) el Japanio kaj NGUYEN THI Ngoc Lan <ngnglan@gmail.com> el Vjetnamio.

Vian kunlaboron kaj helpon atendas ni.